

Vi besöker Sydved Terminalen i Åtvidaberg

Mats Malmberg till vänster har jobbat på terminalen sedan 1981. Karakteristiskt för de här åren är att det varit väldigt instabilt hela tiden, säger Mats. Det är först nu på senare år som det ser mer stabilt ut. Leif Johansson, har varit här i 11 år. Till Höger Anders Folkesson.

Vi står på i bioenergi sammanhang klassisk mark, den terminal som en gång i tiden anlades av Rune Fransen och Torsten Fallman på Åtvidabergs Energiflis AB, ett bolag som startade redan i slutet av 70-talet. De var också med grundade Svebio 1980 och blev Svebios första företagsmedlem.

Man levererade bränsle till bland annat Linköping men också till flera mindre anläggningar eftersom man på området hade ett sorteringsverk som klarade att producera mycket fin flis.

Senare köptes bolaget av ett företag som hette Nydo, ägt av Nynäs Petroleum och Domänverket. Omkring 1985 togs verksamheten över av ett dotterföretag till Sydved med namnet Östbränsle, sedermera namn ändrat till Sydved Energileveranser AB

ett dotterföretag till de stora skogsbolagen Stora Enso och Munksjö.

På terminalens område finns idag en flyttbar flishugg och en hjullastare. Vid infarten finns en våg och en mätbrygga där virkesmätaren kan stå och få en översikt av inkommande leveranser.

Rätt bränsle

Den nya tidens biobränslefilosofi kan sägas vara att, ingen kund skall ha ett bättre bränsle än nödvändigt. Det finns ju ingen me-

ning med att betala för egenskaper som man inte tar till vara.

De olika sortimenten samlas därför i olika högar och mixas vid behov för att perfekt passa en mottagare.

– Det är dock inte alls på det sättet att allt bränsle skall blandas. Det avgörs från fall till fall säger Anders Folkesson, vd för Sydved Energileveranser Sveriges största biobränsleföretag mätt till distribuerade energimängder.

Skräpbark till finflis

Närmast intill ligger skräpbark och diverse träavfall, gamla lastpallar och dylikt. Lite längre bort ligger fin flis producerad med terminalens skivhugg från av industrin kasserad stamved.

Den duger inte att göra pappersmassa av men passar utmärkt för prima flis. Skogsindustrin ställer numer allt större kvalitetskrav på sin råvara vilket innebär

ett större flöde till energisektorn.

Skogsindustrins råvara får som exempel inte ligga för länge i skogen.

Sönderdelning

Terminalen krossar också en hel del bränsle, framför allt groten och returträ. Det görs med en mobil kross som hyrs in kampanjvis. Det gamla sorteringsverket togs bort för många år sedan och likaså den fasta krossen som tidigare fanns.

– Merparten av vårt bränsle flisas ju redan på hygget, framhåller Folkesson.

Sydved levererar också okrossat bränsle till Norrköping som har en egen kross.

En och en halv man

Terminalen producerar mellan 70 000 och 100 000 m³s per år. En man jobbar året runt och en

Anders Folkesson, vd för Sydved Energileveranser

Prima terminalflis för krävande kunder av högsta kvalitet lastas på lastbil.

under vinterhalvåret.

Sydved har tjugotalet terminaler från Skåne till Sundsvall, men detta är den enda som är fast bemannad.

Terminalerna har en viktig uppgift att skapa leveransplats under sommarsäsongen och att buffra upp för snabba leveranser under högsäsong, storhelger och under perioder med låg bärighet på vägnätet.

Många entreprenörer

Sydved omsatte förra året 360 miljoner kronor med 30 anställda och då förstår vem som helst att det krävs stora arbetsinsatser från entreprenörer.

Totalt sysselsätts 300 - 350 personer i form av skotar och flisar entreprenörer samt åkare. Två tredjedelar av verksamheten utgörs av skogsbränsle och en tredjedel av sågverkens biprodukter i form av bark, spån mm.

Endast 15-20 procent av bränsleråvaran kommer från företagsägare, resten köps från en mängd olika håll.

Olika bränsletyper

Avfallsprodukterna, returträ mm är egentligen ett annat typ av bränsle. Prisivån ligger endast på 60-70 kr/MWh.

–Produkterna vi ser här på terminalen ligger ju i prisspann från 120 -140 kronor per Megawat-timme, säger Anders Folkesson

Stor efterfråga

Den här säsongen har det till och med blivit jobbigt att klara efterfrågan - det är något nytt. Påekar Folkesson och pekar särskilt ut två områdena som mycket heta, Mälardalen och Västra Götaland.

De som har gamla pannor eldar allt mer, man gör allt för att ta bort de sista resterna olja i spetslasten. Sedan tillkommer hela tiden nya anläggningar i rask takt.

För att klara situationen i dessa områdena har man kortsiktigt tvingats att ta till import för att klara leveranserna. Det bränslet kommer i huvudsak från Baltikum. Oflisat material tas in till bland annat Varberg, Falkenberg och Uddevalla.

– Importen är inte ekonomiskt fördelaktig, den tar vi bara till för att klara våra leveransåtaganden, säger Anders Folkesson.

Eftertanke

Vi leverantörer har inte riktigt hängt med den snabba kostnadsförändringen för värmeverken. De betalar idag 350 -400 kronor per MWh för oljan och då förstår man varför de har blivit så intresserade av träbränslet med en faktor tre lägre kostnader, förklarar Anders Folkesson.

Många kommuner investerar nu också i avfallseldningsanläggningar. Den totala biobränslekonsumtionen kommer ändå

vara så stor att vi behöver att ta ut betydligt mer grot ur skogen framöver, bara prisbilderna är rätt.

Om inte entreprenadverksamheten är långsiktigt lönsam kommer entreprenörerna att försvinna och då kommer istället bränsleleveranserna att minska.

–Vi håller igång 40 - 50 flisare genom vår verksamhet, berättar Folkesson.

– Jag har varit med i näringen rätt länge och jag har alltid trott att nu kommer den kraftiga uppgången men det har ju inte hänt. Priset har stått stilla och lönsamheten har gått bakåt. Nu kanske det blir bättre. Den hårda konkurrensen har ju förstås varit mycket nyttig för att utveckla teknik och system.

Det finns bränsle

Man behöver dock inte vara orolig för att bränslet skall räcka på sikt.

– Vi tar i södra Sverige idag inte ut mer än 50 procent av det tekniskt, ekonomiskt och miljömöjliga bränslet. Längre norr ut är möjligheterna ännu större.

– Det är dock viktigt att notera att man kan inte hoppa upp och ner i volymerna utan det krävs en stabil efterfråga för att skogsägarna och entreprenörerna skall ställa upp och volymerna komma ut avslutar Anders Folkesson.

Mätaren Anders Gärme, mätare från Virkesmätningföreningen Kubera ett företag som jobbar från smålandsgränsen till Härjedalen.

Skivhuggen och nedan dess produkt

Text och bild: Lennart Ljungblom